

Förseiad forskningsproposition utan överraskningar

Regeringen föreslår ett forskningstillskott på 2,34 miljarder kronor för perioden 2005–2008 och vill prioritera medicin och teknik. Den forskningspolitiska proposition som överlämnades till riksdagen den 20 mars innehöll inga stora överraskningar.

Den medicinska forskningen ska få ytterligare totalt 400 miljoner kronor under 2005–2008, och Vetenskapsrådet får fördela 380 miljoner av dessa. Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap fördelar 20 miljoner. Men den ökade tilldelningen sker stegvis, och det är först år 2008 som merparten av tillskottet (250 miljoner kronor) kommer forskarna till del av den andel som Vetenskapsrådet förfogar över.

För att underlätta nydisputerade forskares fortsatta karriär, och dessutom möta de stora pensionsavgångarna de närmaste 15 åren bland lärare och forskare vid universitet och högskolor, föreslår regeringen ett tillskott på anslagen till lärosäten med 521 miljoner kronor fram till och med 2008. Dessa pengar ska användas till forskning, forskarutbildning och meriteringsanställningar. Även ett speciellt tillskott på 150 miljoner kronor ska via forskningsråd gå till att finansiera meriteringsanställningar.

Däremot finns det inget förslag i propositionen på någon helt ny typ av anställningsform för forskare, exempelvis en tvåårig postdoktoral anställning, vil-

ket var ett av förslagen i Forskarutbildningsutredningen 2004. Den nya anställningsformen biträdande lektor, som infördes 2001, ska dessutom snart utvärderas.

Bland övriga satsningar som föreslås i propositionen finns 300 miljoner kronor till starka forskningsmiljöer med internationell konkurrenskraft; pengar som fördelas av bland annat Vetenskapsrådet. En stark forskningsmiljö ska enligt förslaget kunna få upp till 10 miljoner kronor per år under en tioårsperiod. Även forskningens infrastruktur, exempelvis instrument, tekniska anläggningar, register och databaser, får ett statligt tillskott. För perioden 2005–2008 handlar det om 42 miljoner kronor.

»Ett steg i rätt riktning«

Det föreslagna tillskottet på totalt 2,34 miljarder kronor ligger långt ifrån de 7,5 miljarder i ökade anslag som forskningsråd, universitet och högskolor begärde i en skrivelse till regeringen 2003. År 2004 fördelade Vetenskapsrådet 500 miljoner kronor till medicinsk forskning. Samma år fördelade exempelvis det amerikanska National Institutes of Health, NIH, som fördubblat anslagen till medicinsk forskning de senaste fem åren, 28 miljarder dollar (195 miljarder kronor). 15 miljarder dollar gick till medicinsk grundforskning.

Företrädare för universitet och vetenskapsråd är trots det relativt nöjda med innehållet i regeringens proposition. Bo

Sundqvist, rektor vid Uppsala universitet samt ordförande i Sveriges universitets- och högskoleförbund, skriver i ett pressmeddelande att det är ett steg i rätt riktning och att universiteten nu fått gehör för kraven på ökade basanslag till lärosäten. Dekanus Jan Nilsson på medicinska fakulteten vid Lunds universitet tolkar propositionen som att de medicinska fakulteterna, tillsammans med Vetenskapsrådets ämnesråd för medicin, har fått gehör för det »informationsarbete« de bedrivit riktat mot regeringen.

Pam Fredman, chef för Sahlgrenska akademien, anser att det är glädjande att staten vill satsa på den medicinska forskningen men menar att 400 miljoner kronor är långt ifrån tillräckligt. Karolinska institutets rektor, Harriet Wallberg-Henriksson, pekar på att regeringen har förstått betydelsen av att ge stöd till hela kedjan, från grundläggande forskning till kommersialisering av medicinska upptäckter. Håkan Billig, huvudsekreterare i ämnesrådet för medicin på Vetenskapsrådet, ser flera bra initiativ i regeringens proposition för att förbättra villkoren för unga forskare, inte minst satsningen på meriteringsanställningar.

Peter Örn

»Skralt« med fem miljoner till forskning om sjukfrånvaro

Fem miljoner ska enligt den forskningspolitiska propositionen öronmärkas för försäkringsmedicinsk forskning rörande ohälsa och sjukfrånvaro. Det sker genom att Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap, FAS, år 2008 får ett engångsbelopp på 5 miljoner kronor att fördela på forskning om ohälsa och sjukfrånvaro. FAS satsade förra året 22 miljoner av sina 300 miljoner på sådan forskning.

Vetenskap saknas i stor utsträckning när det gäller sjukfrånvaro, vilket har visats bland annat i en SBU-rapport 2003 och nyligen i Socialdepartementets kartläggning av sjukvårdens hantering av patienters sjukskrivning, se LT nr 11/05.

Som ordförande respektive projektledare för rapporterna står Kristina Alexanderson, vars professur vid Karolinska institutet finansieras av FAS.

– Skralt, med hänsyn till de enorma kostnaderna i förhållande till bristen på vetenskaplig kunskap, är Kristina Alexandersons kommentar till de fem miljonerna.

Enligt forskningspropositionen beräknades statens sammanlagda kostnader för sjukfrånvaro och förtidspension till 110 miljarder kronor år 2003.

Elisabet Ohlin

elisabet.ohlin@lakartidningen.se

Alzheimerdiagnos med ny MR-teknik

Med en ny typ av magnetkamerateknik har japanska forskare diagnostiserat demens av typen Alzheimer på möss långt innan sjukdomen ger symtom. Detta enligt en artikel publicerad på tidskriften Nature Neurosciences webbplats.

Det är väl känt att Alzheimer orsakas av amyloida plack som ackumuleras i hjärnan och leder till kognitiva förändringar som nedsatt minne och förvirring.

Med en ny typ av fluorescerande kontrastmedel som binder till placken kan dessa detekteras med magnetkamera. Då kontrasten blir hög kan även små plack upptäckas. Forskarna tror att det kommer gå att diagnostisera sjukdomen så tidigt som 10–20 år innan den ger symtom. Tidigare har försök genomförts på människa att hitta placken med PET-teknik, vilken dock kräver att placken är minst millimeterstora för att kunna hittas. För närvarande utreds säkerhetsaspekter av den nya MR-tekniken innan kliniska försök kan påbörjas. (LT)

